

AMITA PARIKH

CIRKUSOVÝ
VLAK

Ako nájdete odvahu kráčať ďalej,
keď je všetko stratené?

AMITA PARIKH
CIRKUSOVÝ
VLAK

Preložila Jana Seichertová

IKAR

Amita Parikh
THE CIRCUS TRAIN

Copyright © 2022 by Amita Parikh
Translation © 2023 by Jana Seichertová
Jacket design © 2023 by Lenka Ladňáková
Slovak edition © 2023 by IKAR, a.s.

ISBN 978-80-551-8998-7

.....

*Venujem Rishimu,
prvému, ktorý mi veril.*

.....

.....
Prvý dojem mnohých oklame.

FAEDRUS
.....

UPOZORNENIE ČITATEĽOVI

Tento román približuje život s obrnou v päťdesiatych rokoch minulého storočia. Ak sa chcete dozvedieť viac o skúsenostiach ľudí trpiacich obrnou a/alebo zdravotným postihnutím, ktorí žili v tomto období, prečítajte si autorkinu poznámku na konci tejto knihy.

PROLÓG

Máj
Solún, Grécko

„Dvadsaťštyri, možno štyridsaťosem hodín.“ Doktor Komninos oznámil diagnózu, akoby prednášal správu o počasí alebo predkladal riešenie matematického problému. Keď vopchal stetoskop do čiernej koženej tašky a zatvoril ju, od lesklej spony sa odrazil lúč svetla.

„Môžem niečo urobiť?“ spýtal sa nešťastný Theo.

Doktor Komninos zaváhal. Vedel, že Theo žije vo svete nádeje a predstierania, ale pravda o jeho manželke sa nedala poprieť.

„Obávam sa, že pre Giu je už neskoro. Studené uteráky by jej mali zmierniť bolesť. Pokiaľ ide o vašu dcéru...“ lekár zmĺkol. Za roky praxe sa naučil, že najťažšou úlohou lekára je dávať ľuďom falošnú nádej. Z čisto pragmatického hľadiska bolo vždy lepšie poskytnúť opatrný odhad.

„Áno?“ spýtal sa Theo a stískal si ruky.

„Keď horúčka klesne, získam lepšiu predstavu o obmedzeniach, ktoré ju v budúcnosti čakajú. Ak mám byť úprimný, neveril som, že pôrod prežije,“ priznal doktor Komninos a položil kotúče gázy na nočný stolík. „Určite nad ňou bdie sám svätý Demetrios.“

„Tak predsa bude žiť?“

Doktor Komninos si vzdychol a spomenul si na kopu pa-

pierov, ktorá ho čakala v ordinácii. „Ak sa môj predpoklad potvrdí a do večera jej klesne horúčka, tak nevidím dôvod, prečo by nemala prežiť. Pokiaľ ide o kvalitu jej života,“ zdvihol lekársky kufrík a prinútil sa pozrieť Theovi do očí, „tú si zatiaľ netrúfam odhadnúť. Musím vás však upozorniť, že veľké očakávanie v týchto prípadoch zvyčajne vedie k sklamaniu.“ Otvoril dvere spálne. „Zajtra ráno sa tu zastavím a skontrolujem ju,“ dodal a zišiel po bielom štukovom schodisku.

Theo stál pri okne a sledoval lekára, ako kráča po ulici Kassandrou na východ. Pohľadom ho nútil, aby sa otočil a vrátil so slovami, že ho nečakane osvietilo a už vie, čo jeho ženu a dcérku zachráni. To sa však nestalo.

Z postieľky v kúte sa ozvali tlmené zvuky dieťaťa, ktoré bolo na svete sotva dvadsaťštyri hodín. Thea zaplavil strach a rýchlo ho išiel skontrolovať. Nazrel do kolísky a zistil, že dcérka tvrdo spí s pevne stisnutými pästičkami. S úľavou si sadol na okraj postele, v ktorej ležala Gia. Napriek hlbokkej žiare neskorého jarného slnka jej tvár pôsobila veľmi bledo. Aj keď najvyššie teploty v Solúne ešte nenastali, Theo mal pocit, že izbu pokrýva neviditeľná vrstva tepla. Všimol si, že manželka dýcha namáhavo, ale pravidelne.

Okolo šiestej večer, keď jej pritisol na čelo studený flanelový uterák, zrazu otvorila oči. Theovi poskočilo srdce.

„Gia! Počuješ ma?“

„Kde je? Čo je s ňou?“ chrapľavo zašepkala.

Theo zdvihol dcérku, zadržal dych a pomaly ju položil matke do náručia. Oči mala ešte zlepené, ale široko otvorila ústa a vytvorila dokonalé O. Teplú hlávku položila do priehlbiny pod matkinou kľúčnou kosťou.

„Helena,“ zašepkala Gia a rozžiarila sa. „Budeme jej hovoriť Helena. Alebo skrátene Lena.“

Theo sa sklonil nad manželku a pobožkal ju na čelo. „Možno sa uzdravíš. Doktor Komninos...“

„Viem, čo doktor Komninos povedal.“ Gia sa usmiala. Na Theovi oceňovala, že vždy sa snažil na všetko pozerat' z lepšej stránky, no tentoraz optimizmus stačiť nebude.

Helena sa jej pomrvila v náručí. Gia pozbierala zvyšnú silu, predklonila sa a zľahka ju pobožkala na čelo, nos a líca. Vtom jej myseľ zaplavili obrazy a pred očami sa jej ako film premietli všetky chvíle v dcérinom živote, ktoré s ňou už neprežije. Bola toto cena, ktorú ona a Theo musia zaplatiť za svoju minulosť? Z ich lží konečne vzišlo niečo dobré, a teraz tu nebude a neuvidí, ako Lena rastie do krásy...

Premožená citmi pozrela na Thea. „Tvoje tajomstvo som nikomu neprezradila. Slúb mi, že ani ty nikomu neprezradíš moje.“

Theo namiesto odpovede vzal matku a dieťa do náručia. Nechcel ich pustiť.

O osem hodín bolo jasné, že koniec je blízko. Theo odolal túžbe ľahnúť si vedľa Gie a spomenul si na svoj sľub. Sadol si za písací stôl a zo zásuvky vybral čistý papier. Vzal pero, ale vtom sa zarazil. Napokon sa pustil do zdĺhavého vysvetľovania, na ktoré spotreboval najprv dva, potom tri papiere. Ku koncu si uvedomil, že už píše samé banality.

Zastal, pokrčil popísané strany a hodil ich do koša.

Pozrel na malú Lenu, nové svetlo svojho života. O necelých päť hodín sa doktor Komninos vráti a potvrdí Giinu smrť. Po ňom príde ošetrovatel'ka a Theovi ukáže, ako overí teplotu mlieka na vnútornej strane svojho zápästia. Vysvetlí mu, čo musí urobiť, keď Lenu bude treba prebaliť, a predvedie mu, ako jej masírovať nohy špeciálnym druhom marhuľového oleja a studenými obkladmi mierniť návaly tepla.

Najprv však musel zatvoriť dvere za minulosťou, a tak Theo vybral ďalší papier a znovu sa dal do písania. Tentoraz však neokolkoval a prešiel rovno k veci.

Nemôžem byť s Tebou. Musím myslieť na svoju dcéru. Prosím, už ma nekontaktuj.

PRVÁ ČASŤ

.....

*Mojím cieľom je mystifikovať a zabávať.
Za nič na svete by som vás nepodviedol.*

výrok prisudzovaný
HOWARDOVI THURSTONovi

PRVÁ KAPITOLA

September 1938
Londýn, Anglicko

„Koľko ich podľa teba je?“

„Zdali sa ti niektorí príťažliví?“

„Takú otázku si schopná položiť iba ty, Suze!“

Lena Papadopoulosová sa zadívala na obe dievčatá. Stáli niekoľko krokov pred ňou, na konci chodby vedúcej k pracovni riaditeľa cirkusu, a hádali, čo sa deje za zatvorenými dverami.

Laura, akrobatka z Brightonu, si stiahla dlhé blond vlasy do chvosta a kľakla si na drahý modrý koberec. Patrila k ľuďom, ktorým riaditeľ Horace hovoril cirkusoví chameleóni. Mala vzácnu schopnosť vklízuť do akejkoľvek roly vzdušnej akrobatky, akrobatky na visutej hrazde, hadej ženy doslova v priebehu niekoľkých sekúnd.

„Možno niečo uvidím z tohto uhla.“ Lahla si na brucho a bradu položila do úzkej škáry medzi kobercom a studenou mramorovou dlažbou. Lene napadlo, že vyzerá ako elegantná hviezdica.

„Och, vstaň! To je zbytočné,“ zastonala Suze a pokrútila hlavou, až sa jej pružné červené kučery bláznivo roztancovali okolo tváre. K cirkusu sa pripojila pred rokom v Dubline a trénovala, aby sa mohla stať akvabelou. Vyzývavo vystrčila bok a pozrela na Lauru, ktorá si odstraňovala z trikotu

zablúdené vlákno z koberca. „Dokáž, že si odvážna, a chod tam.“

„Nie, ďakujem.“

„Ale no tak,“ prehovárala ju Suze.

„Nie.“ Laura si vystrela štíhle ruky nad hlavu a prehla sa v páse, až sa jej vyklenul hrudník.

Suze trucovito vyšpúlila pery a kopla do dreveného obloženia stien na chodbe. Žiarivými zelenými očami chvíľu blúdila okolo seba a napokon sa zastavila na Lene.

„Ahoj, Lena. Vôbec som si ťa nevšimla.“

Lena sa začervenala. Netušila, že Suze vie, ako sa volá. „Ahoj,“ pípla a pomaly sa pohla k nej. Na Suzinej tvári sa objavil široký úsmev.

„Čo keby sme sa zahrali hru?“ Ukázala na Horaceovu pracovňu. „Ak vojdeš dnu a zistíš, či tam sú nejakí pekní chlapi, dám ti šiling.“

„Suze,“ varovala ju Laura.

„Urobím to,“ súhlasila Lena v nádeji, že potom ju prijmu medzi seba.

Suze sa spokojne usmiala a kývla hlavou na dvere pracovne. „Tak sa priprav a daj sa do toho.“

Lena sa zhlboka nadýchla a uviedla svoj invalidný vozík do pohybu. Keď zišla z koberca na hladký mramor, žalúdok jej urobil kotrmelec a v duchu sa prísne napomenula, aby to nepokazila. Mala šancu zaradiť sa medzi Suzine priateľky. Suze všetci milovali. Bola ako svetluška, svojou temperamentnou povahou priťahovala chlapcov aj dievčatá. Keď sa Lena priblížila k dvojitém dubovým dverám, predstavila si, aké bude sedieť vedľa Suze pri jedálenskom stole a rozprávať sa s deťmi, ktoré si ju doteraz vôbec nevšimli.

Horaceova pracovňa sa nachádzala v samostatnom vozni a bola zariadená v štýle, ktorý sa dal u bohatého impresária čakať. Po oboch stranách dverí žiarili obrovské reflektory,

takže keď nimi Horace prešiel, zakaždým sa ocitol v centre pozornosti. Predsieň pracovne zdobil úzky pás ručne maľovaných modro-zlatých obkladačiek. Na kamennom podstavci uprostred predsiene stála pôsobivá čínska váza z obdobia dynastie Ming, vyrobená z najjemnejšieho porcelánu. Mramor, ktorú použili na dlažbu, doviezli z talianskeho lomu a priestor tesne pred dvermi zdobila mozaika z Horaceových iniciál, vyrobená na objednávku.

Lena sa postavila pred vchod tak, aby mala kľúčovú dierku vo výške očí.

„Tak čo?“ hlasno zašepkala Suze.

Lena prižmúrila oči a nadvihla modrý zamatový stravec, ktorý visel z mosadzného klopadla. Podarilo sa jej rozoznať dve dievčatá, chlapca trochu staršieho od nej, hlúčik tínedžerov, niekoľko dospelých a matku hojdajúcu v náručí dieťa.

„Asi ho vidím. Vysoký, s čiernymi vlasmi? So žonglovacími loptičkami v rukách?“

„To je on!“ Suze dôrazne prikývla. „Čo vraví?“

Lena si pritisla ucho na kľúčovú dierku a ňaťahovala uši. Pritom myslela na slávnostnú večeru, ktorá ich čakala v ten deň. Horace každý rok pred začiatkom cirkusového turné usporiadal vo veľkej jedálni bohatú hostinu. Prijatie nových členov do Sveta zázrakov považoval za prestížnu záležitosť a postaral sa, aby na výdavkoch spojených s ňou nikdy nešetrili.

Minulý rok bola témou večere *Alenka v krajine zázrakov* a podávali na nej falošnú korytnačiu polievku, chutné zmrzlinové torty rôznych tvarov a veľkostí, ako aj drahé šampanské v pohároch s vinetami, na ktorých bolo napísané *Vypi ma*.

Po večeri všetci vyšli von, hrali kroket drevenými palicami v tvare plameniakov a behali cez bludisko ozdobené bielymi ružami, postriekanými červenou farbou. Tento rok si vybrali

ako tému klasickú ruskú rozprávku *Vták Ohnivák* a Lena sa večere už nemohla dočkať, lebo videla Maria, ako v kuchyni pečie kopy palaciniiek nazývaných bliny.

„Povedzme, že sa mi naozaj páči. Čo je na tom zlé?“

Lena sa znovu sústredila na svoju úlohu, snažila sa zachytiť slová nováčikov. Lenže chodili po pracovni a nerozumela im, a tak znovu pozrela cez kľúčovú dierku a pokúsila sa im čítať z pier.

„Pamätáš sa na Jamieho? Ten ťa dostal do poriadnej kaše!“ hrešila ju Laura. „Len dúfam, že nechceš znovu urobiť tú istú...“

Lena sa zrazu prudko odtiahla od kľúčovej dierky. „Rýchlo! Idú sem!“

Suze a Laura sa rozbehli k ťažkým modrým zamatovým závesom na konci chodby. Až keď sa ocitli bezpečne za nimi, Laura sa obzrela a uvedomila si, čo spravili. Pretiahla tvár a sledovala Lenu, ako sa zúfalo snaží cúvnuť s vozíkom odo dverí.

„Lena! Váza!“ Laura mykla hlavou k podstavcu.

Lena otočila hlavu a pohľad jej padol na vázu. Celkom ju nezakryje, ale inú možnosť nemá.

„Laura!“ zasyčala na ňu Suze spoza záhybov hrubej látky. „Nechaj ju tak!“

Lena ostala sedieť na vozíku v predsieni všetkým rovno na očiach. Zachytila Laurin ľútostivý pohľad.

Prepáč, naznačila jej Laura ústami a vzápätí sa vrhla za závesy tak rýchlo a pôvabne, ako by Lena nikdy nedokázala.

Lena pokrútila hlavou a chcela sa skryť za vázu, ale pravé koleso sa odmietalo pohnúť.

„No tak, zaber,“ zamrmlala a sklonila sa, aby zistila, čo sa stalo. „Prečo sa nehýbeš?“ dohovárala vozíku, kým si nevšimla, že jedno koleso uviazlo v úzkej ryhe medzi dlaždiciami.

„Lena!“ rozľahol sa chodbou Laurin hlas. Lena zdvihla zrak a všimla si, že zlatá guľová kľučka Horaceových dverí sa otáča. Keďže nemala lepší nápad a už ani čas, vzpriamila sa a poriadne zabrala. *Výborne!* potešila sa, keď vozík poskočil dozadu. *Stačí, ak sa mi podarí ešte trochu od nich vzdialiť,* pomyslela si. *Už iba kúsok a budem v bezpečí.* Ukradomky pozrela pred seba.

Horace otvoril dvere, ale vychádzal z nich chrptom obrátený k nej.

Potrebovala už len zopár sekúnd.

„Ako som povedal, večera sa začne...“

Tresk!

Horace prudko zastal a predsieň zaplnili vystrašené výkriky nových členov cirkusu. Lena, ktorú od nich delilo niekoľko krokov, zažmúrila oči. Keď sa napokon odvážila znovu ich otvoriť, srdce jej kleslo až do žalúdka. Celú dlažbu pokrývali modro-biele porcelánové črepy.

„Lena!“ zadunel Horaceov hlas. „Čo si to urobila?“

Kútikom oka zbadala končeky Suziných ryšavých vlasov, miznúce za závesom. „Bola to nehoda,“ nešťastne hlesla a prinútila sa pozrieť na Horacea.

Kľačal a zbieral stovky črepov, roztrúsených na zemi. „Máš predstavu, aká bola drahá?“

„Mrzí ma to,“ zašepkala Lena a najradšej by sa prepadla pod zem.

Určite nechcel, aby si noví účinkujúci odniesli zo stretnutia s ním práve takýto prvý dojem. Približne desať ľudí na ňu z Horaceovej pracovne naozaj hľadelo dosť rozpačito.

„Čo sa jej stalo?“ Jedno dievča ukázalo na Lenu.

Horace s námahou vstal zo zeme a odstránil si z tmavomodrého saka, ušitého na mieru, porcelánový prach. „Rád by som vám všetkým predstavil Lenu, dcéru nášho slávneho iluzionistu Thea Papadopouloso.“

Lena sa zachvela a zaželala si, aby jej Horace dovolil odísť. Vedela, čo príde, a nemýlila sa. Otázka vyvolala očakávanú reakciu.

„Ako skončila na vozíku? Dúfam, že sa nezranila, keď vystupovala vo vašom cirkuse.“ Mladý muž, ktorého Lena podľa súpravy nožov, lesknúcich sa mu v taške zavesenej na pleci, tipovala na vrhača nožov, na ňu podozrievavo pozrel.

„Pravdaže nie,“ rýchlo odvetil Horace. „V Beddingtonovom a Sterlingovom svete zázrakov dodržiavame najvyššie bezpečnostné normy. Za takmer desať rokov činnosti sme neprišli ani o jedného účinkujúceho pre dlhodobé zranenie. Na druhej strane s výronmi a občasnými zlomeninami treba v tejto brandži počítať. Lena,“ pokračoval, pričom na ňu ukázal ako na nejaký exponát v múzeu, „sa takáto už, bohužiaľ, narodila.“

„Preboha,“ zašepkala ktorási žena.

„Aj tak sme šťastní, že ju máme na palube,“ dodal Horace falošne starostlivým tónom. Lena prehltna. Horacea sa nebála, no vždy mala pocit, že ju považuje za nekonečný účet, ktorý musí platiť, aby jej otec bol spokojný. „Všetkým sa ospravedlňujem za vyrušenie. Čísla svojich vozňov nájdete na kľúčenkách. Radšej sa v nich už začnite udomáčať. Pokiaľ ide o teba,“ s pohrdavým zábleskom v očiach sa obrátil k Lene, „dúfam, že sa ti podarí vyhnúť všetkým nebezpečenstvám, kým sa dnešný slávnostný večer neskončí.“

Lena prikývla a zamierila vo vozíku preč, ani sa neunúvala obzrieť za zízajúcimi účinkujúcimi.

„Kedy sa podľa teba večierok skončí?“ spýtala sa Lena o niekoľko hodín, keď jej guvernanka Clara Smithová pred večer-

rou zaplietla vlasy a na konce vrkočov uviazala tmavomodrú stuhu.

„Prečo sa pýtaš?“

Lena ukázala na knihu na nočnom stolíku. „Práve čítam kapitolu, v ktorej sa Alenka stretne s mačkou Šklabkou.“

Clara sa zasmiala. „Čo keby si dnes večer na čítanie zabudla a našla si jednu-dve priateľky? Do cirkusu určite prišlo aj zopár nových detí.“

Lena sa zamračila. „Nebudú ma mať rady.“

„Zatiaľ ťa nepoznajú. Ak sa s nimi porozprávaš, možno ťa príjemne prekvapia.“

Lena pokrútila hlavou a v duchu si položila otázku, v akom veku dospelí zabudnú, aké je byť mladý. „Kdeže. Iba budú pred dospelými predstierať, že sú milé, a po ich odchode si ma prestanú všímať,“ vyhlásila a dotkla sa hodvábnej stužky vo svojich vlasoch.

„To nie je pravda.“

„Ale je!“ naliehala Lena. „Dospelí robia to isté. Napríklad Johannes predstiera, že má všetkých rád, a len čo odídu, strúha grimasy.“

Clara sa zasmiala a Lena jej v zrkadle s úsmevom pozrela do očí. Clara nebola ako tie úzkoprsé a nevrle guvernanky, o ktorých čítala v knihách. Vyrástla v Londýne, vo štvrti nazývanej Fulham, a do Leninho života vstúpila pred tromi rokmi. Už mala dosť druhotriednych nápadníkov, ktorí ju ustavične navštevovali v dome jej rodiny, a keďže nechcela premrhať vzdelanie získané niekoľkoročným štúdiom, urobila niečo, čo by väčšina žien v jej veku nikdy nespravila: pridala sa k cirkusu.

Lena ju milovala. Páčili sa jej Clarine elegantné tvídové kostýmy, vôňa šampónu Amami, ktorým si každý piatok umývala vlasy, dokonca aj úhľadné tlačené písmená, ktorými pri raňajkách vyplňala krížovky vo víkendových

prílohách novín. Páčilo sa jej, že Clara má poriadnu – nie „cirkusovú“ – prácu a že sa nebojí občas skombinovať pánske nohavice s jasnočerveným rúžom a rozpustiť si hnedé vlasy, ktoré jej potom v mäkkých prstencoch rámovali tvár. Páčilo sa jej, že Clara je ešte dosť mladá, aby sa s ňou mohla kamarátiť a večer hrať dámu alebo karty, no zároveň dosť stará, aby ju prísne napomenula, keď to bolo potrebné.

„Lena?“

Lene zmizol z tváre úsmev. Obrátila sa a zistila, že jej otec, Theo Papadopoulos, sa vrátil z mesta. Keď si sťahoval sivé rukavice, všimla si, že od chladného jesenného vzduchu mu zružovali líca aj nos.

„Otec. Si späť.“

„To veru som.“ Zavesil si kabát aj šál na hák pri dverách. „Clara, neprekážalo by vám, keby som sa porozprával s dcérou osamote?“

Clara vstala. „Vôbec nie, pane. Využijem čas a vyžehlím si šaty.“

Theo sa usmial na guvernanku, a keď odišla, sadol si pred dcéru. „Tak čo? Ako si prežila popoludnie?“

„Dobre. Knihu som už takmer dočítala.“

„Tak rýchlo? Bože, neprekvapilo by ma, keby si bola najrýchlejšia čitateľka na tejto strane oceána. Prihodilo sa ešte niečo, o čom by som mal vedieť?“

Lena si zahryzla do pery, premýšľala, či by jej klamstvo o váze mohlo prejsť. Lenže otec vedel všetko. Zjavne mal zvláštnu čarovnú moc, ktorú majú všetci rodičia: schopnosť dozvedieť sa o každej chybičke, ktorú ich deti urobili, aj bez opýtania. „Nechcela som tú vázu zhodiť na zem!“ Bezmocne zdvihla obe ruky. „Bola to nehoda!“

„Čo si vôbec robila pred Horaceovou pracovňou? Nenechal som ti tu dosť vecí, s ktorými si sa mohla zabaviť?“ Theo

ukázal na stolík pri jej posteli, na ktorom ležali nedotknuté knihy, maľovanky a súprava kružidiel.

„Chcela som sa hrať s dievčatami,“ zašepkala Lena a krútila si ruky v lone. „Prepáč, že som ju rozbila. Stála veľa peňazí?“

Theo sa predklonil a láskyplne sa usmial, v kútikoch očí sa mu objavili vejáriky vrások. „O peniaze nejde. Viem, že sa v spoločnosti tých dievčat cítiš dobre, ale sú od teba o niekoľko rokov staršie a podchvíľou niečo vyparatia.“

„Sú moje priateľky.“

„Dovolili by skutočné priateľky, aby si sa priznala k niečomu, čo si nezavinila?“ Theo zdvihol jedno obočie a Lena sa začervenala. „Nabudúce ma, prosím, poslúchni a zostaň tu.“ Mávol rukou okolo seba.

Lena smutno pozrela na police, knihy a lacné šperky, ktoré jej otec kúpil. Od ručne maľovaného domčeka pre bábiky, ktorý objavili v Utrechte, až po súpravu veselých vodových farieb z Bernu a najnovšie knihy od Beatrix Potterovej mala všetko, čo si len dieťa môže priať. Tak prečo sa cítila taká prázdna?

Nechcela sa však s otcom hádať, najmä pred slávnostnou večerou, a tak sa prinútila do úsmevu. „Sľubujem.“

Theo sa žiarivo usmial a vytiahol spoza chrbta striebornú tašku previazanú trblietavou stužkou. „Výborne. A teraz zmeňme tému – každé dievča si pred slávnostnou večerou zaslúži špeciálny darček.“

Lena pri pohľade na tašku celá ožila. Schmatla ju, nedočkavo z nej stiahla stužku a vybrala obsah.

„Ach, otec!“ Bola to tmavočervená zamatová členka vyšivaná tenkou zlatou niťou, s tromi falošnými rubínmi trblietajúcimi sa uprostred. Lena si ju položila na hlavu a zakrútila sa s vozíkom pred zrkadlom. „Je krásna,“ obdivne vyhrkla.